

Ο Αγροτικός Τομέας ως Πυλώνας Πολιτικών Ανάπτυξης στην ΑΜΘ: Διασυνδέσεις με τους άλλους Τομείς Οικονομικής Δραστηριότητας και Συμβολή στους Περιφερειακούς Δείκτες

Κων/νος Γαλανόπουλος, *Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΔΠΘ*
Ευστράτιος Λοϊζου, *Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων, ΑΤΕΙ Δ. Μακεδ.*
Κων/νος Μάττας, *Τμήμα Γεωπονίας, ΑΠΘ*
Χρήστος Καρελάκης, *Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΔΠΘ*

Η έρευνα έχει επιχορηγηθεί από την Περιφέρεια ΑΜΘ στα πλαίσια της προγραμματικής σύμβασης:
«Εκπόνηση Ερευνητικών Προγραμμάτων για την Βελτίωση της Αποδοτικότητας του Αγροτικού Τομέα, την Προσαρμογή Καλλιεργειών και Ζώων σε Ανώτερα Παραγωγικά Επίπεδα καθώς και την Αξιοποίηση Παραπροϊόντων στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης»

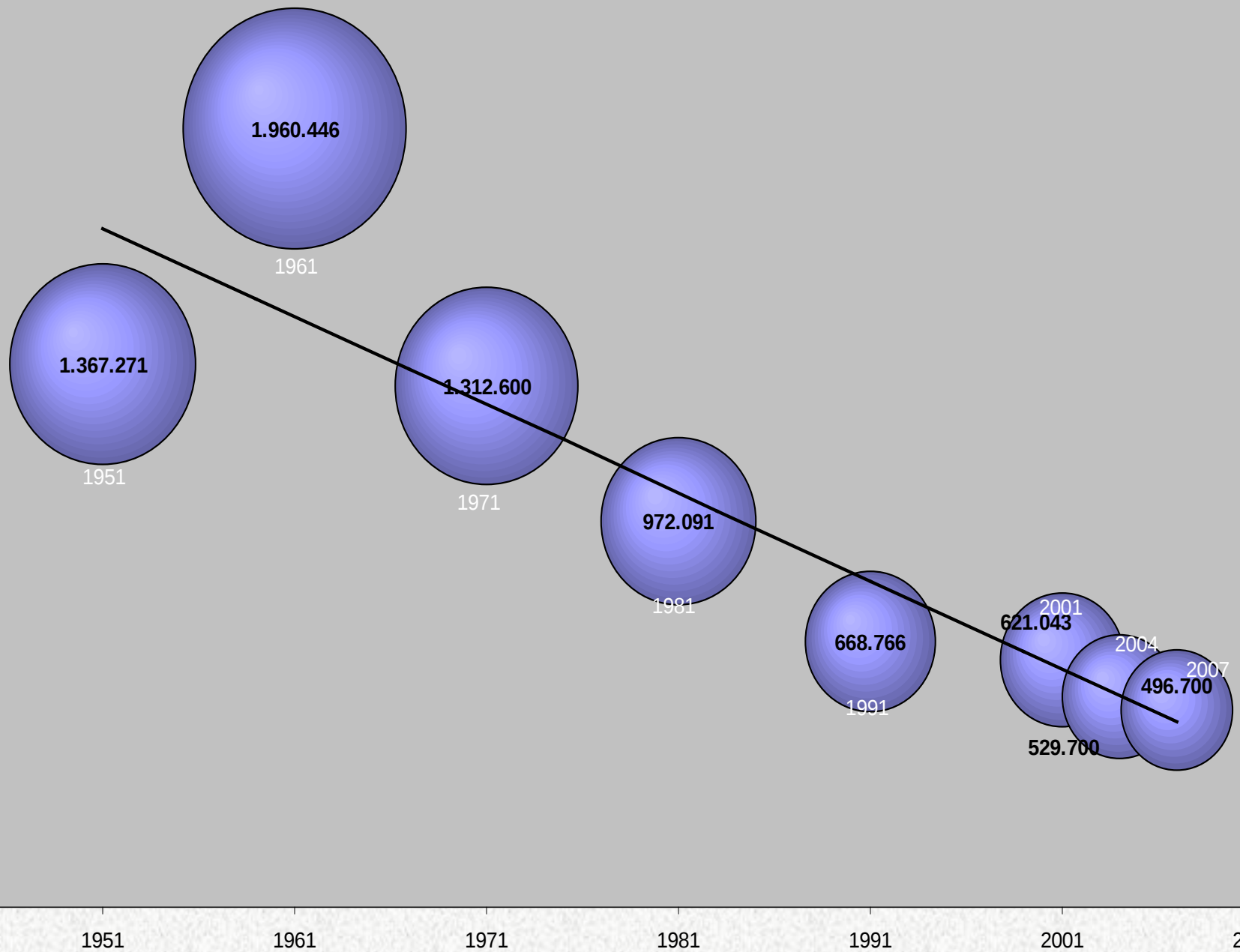
Σημεία αναφοράς της παρουσίασης:

- Σημασία Αγροτικού Τομέα
 - Μήπως είναι πολύ μικρός για να ασχολούμαστε;
- Ανταγωνιστικότητα / παραγωγικότητα ελληνικού αγροτικού τομέα
 - Ποια η ανταγωνιστικότητα και η παραγωγικότητα του τομέα σε σύγκριση με άλλες χώρες;
- Γιατί ο αγροτικός τομέας πρέπει να αποτελέσει τη βάση 'επανεκκίνησης της ελληνικής οικονομίας;
 - Μία πιο ολοκληρωμένη αποτίμηση της σημασίας του. Εφαρμογή της μεθόδου ΕΕ στην Περιφέρεια ΑΜΘ.

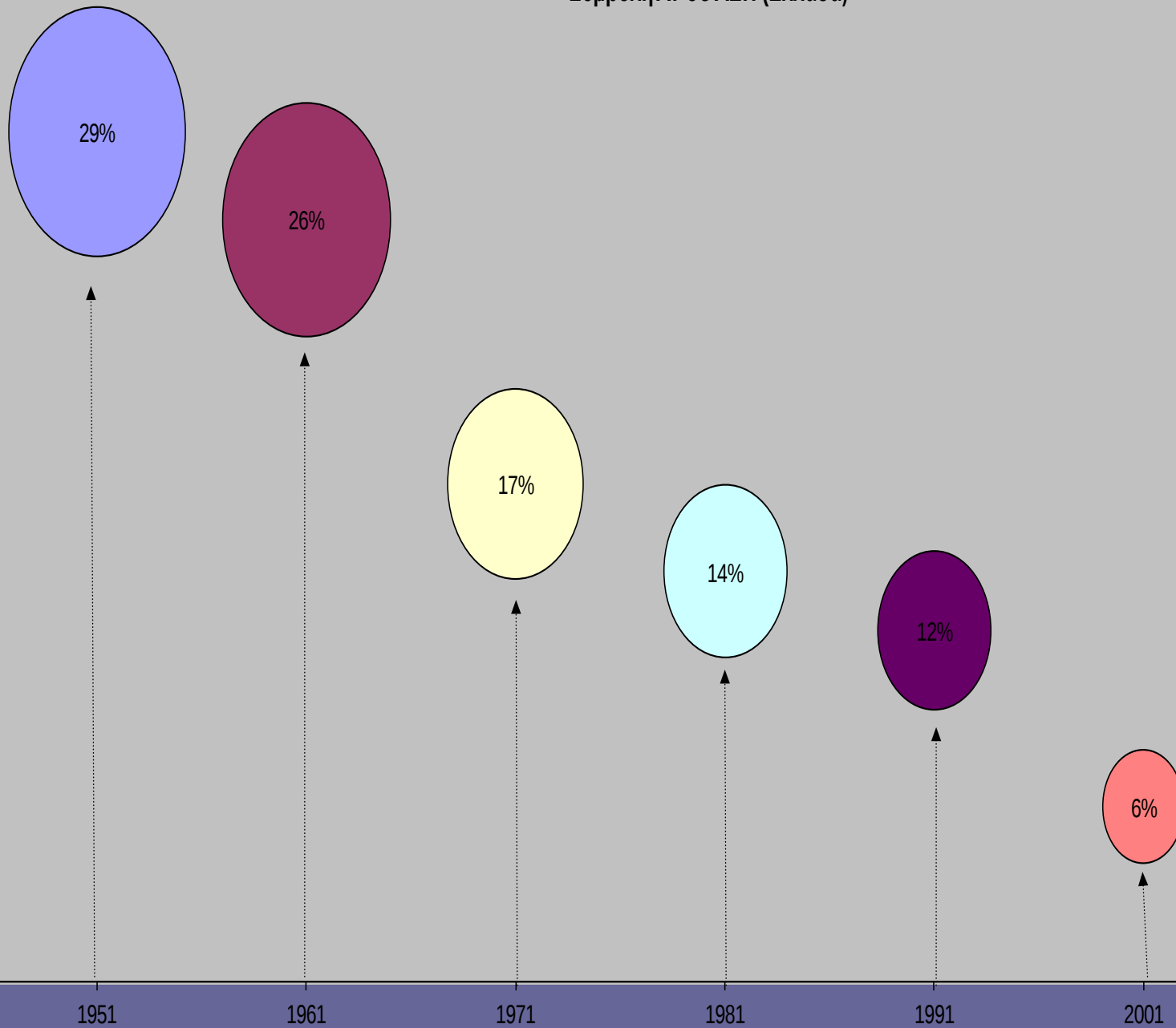
Αξίζει να ασχολούμαστε με τον αγροτικό
τομέα;

Μειούμενη σημασία αγροτικού τομέα στην Ελλάδα
και παγκοσμίως

Ενεργός αγροτικός πληθυσμός

Συμβολή ΑΤ σε ΑΕΠ (Ελλάδα)

1941

1951

1961

1971

1981

1991

2001

2011

% ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΟ Α.Ε.Π.

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
5,2%	4,9%	4,4%	4,4%	3,3%	3,1%	2,7%	2,8%	2,8%	2,7%

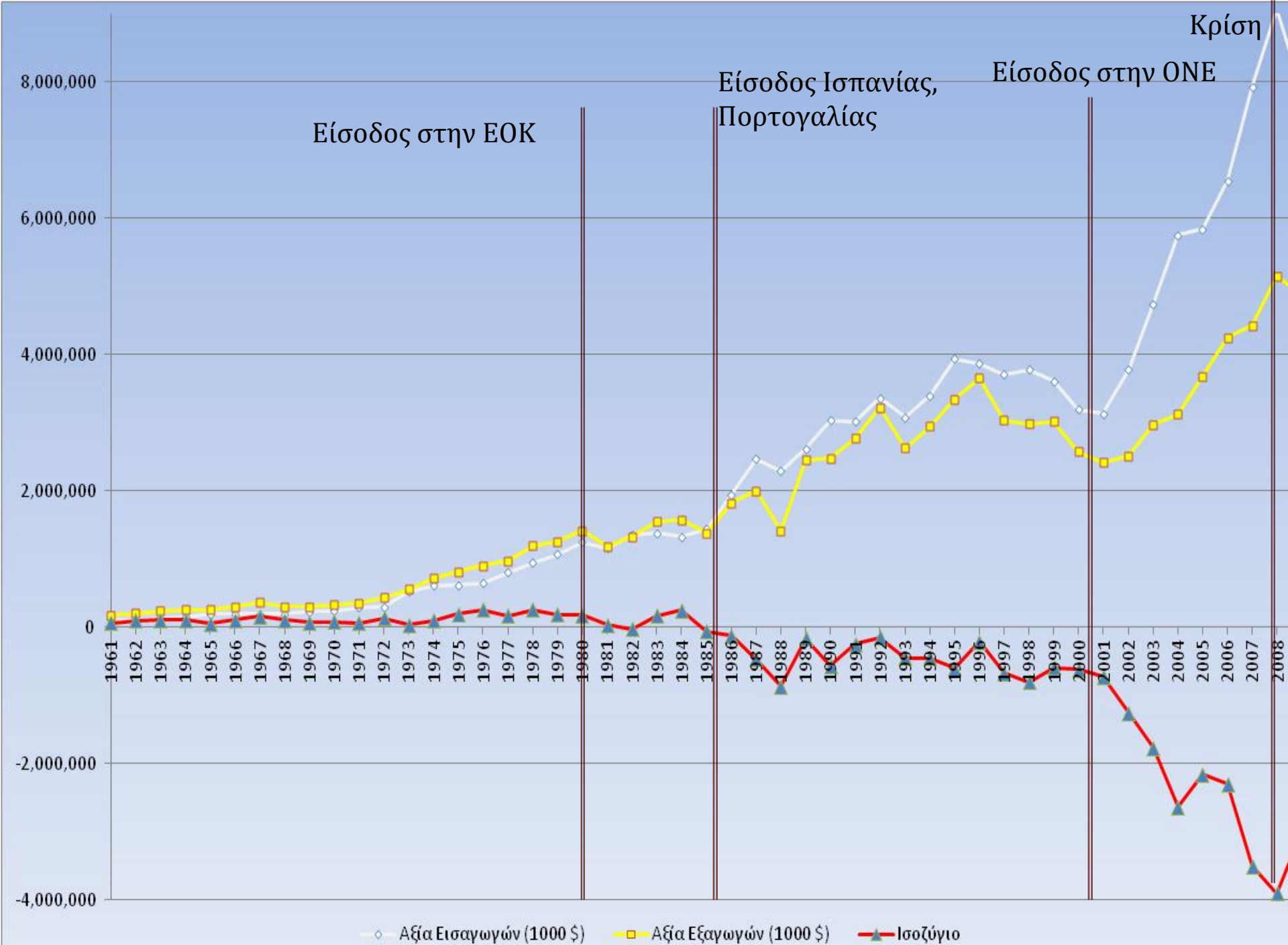
ΠΗΓΗ: ΕΛ.ΣΤΑΤ. Εθνικοί λογαριασμοί, 2006-2011 προσωρινά στοιχεία, 2011 2^η εκτίμηση

ΔΕΙΚΤΗΣ (Α) ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

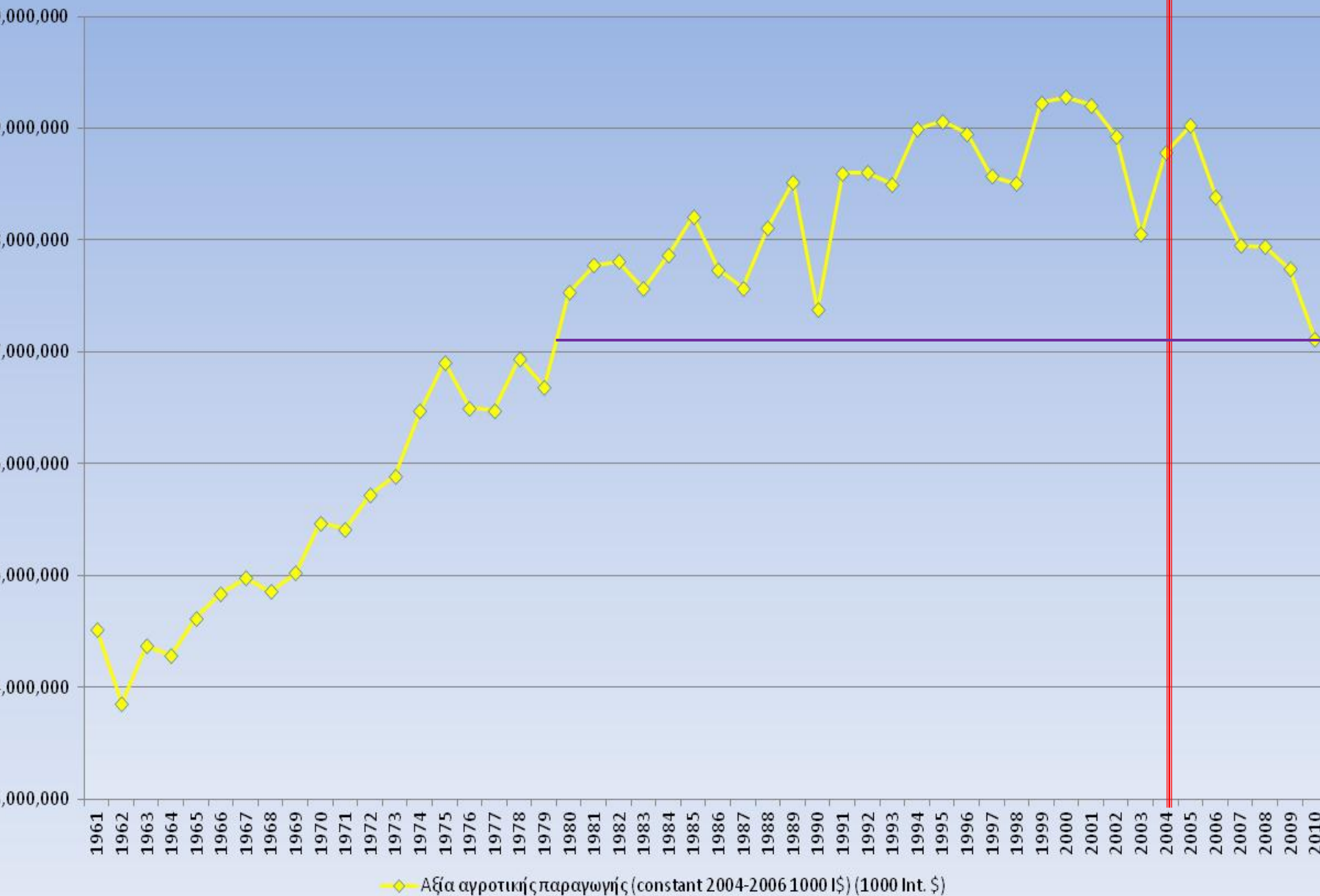
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ΔΕΙΚΤΗΣ Α	98,53	93,94	94,45	98,46	95,19	108,07	86,01	102,18	92,40	94,44
ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (%) ΔΕΙΚΤΗ Α	-1,47	-6,06	-5,55	-1,54	-4,81	8,07	-13,99	2,18	-7,60	-5,56

ΠΗΓΗ ΕΛ.ΣΤΑΤ. Εθνικοί λογαριασμοί, 2006-2011 προσωρινά στοιχεία, 2011 2^η εκτίμηση

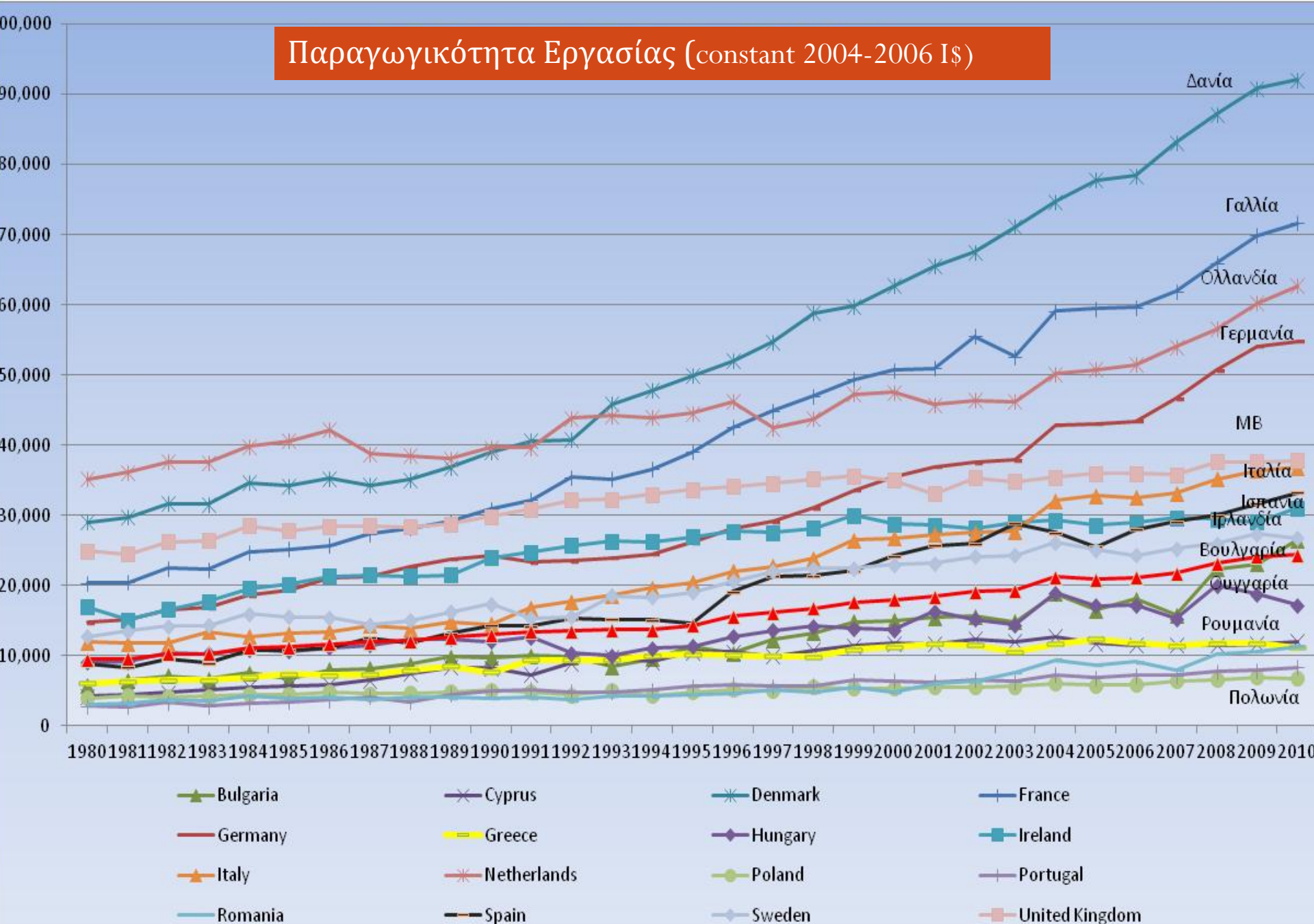
**Παραγωγικότητα &
Ανταγωνιστικότητα
του αγροτικού τομέα**

Αξία αγροτικής παραγωγής (constant 2004-2006 1000 Ι\$) (1000 Int. \$)

Παραγωγικότητα Εργασίας (constant 2004-2006 I\$)

Y. Surry, K. Galanopoulos. 2013. A Random Matrix Theory Approach to Investigate Convergence in Time Series Data: An Application to Agricultural Labour Productivity

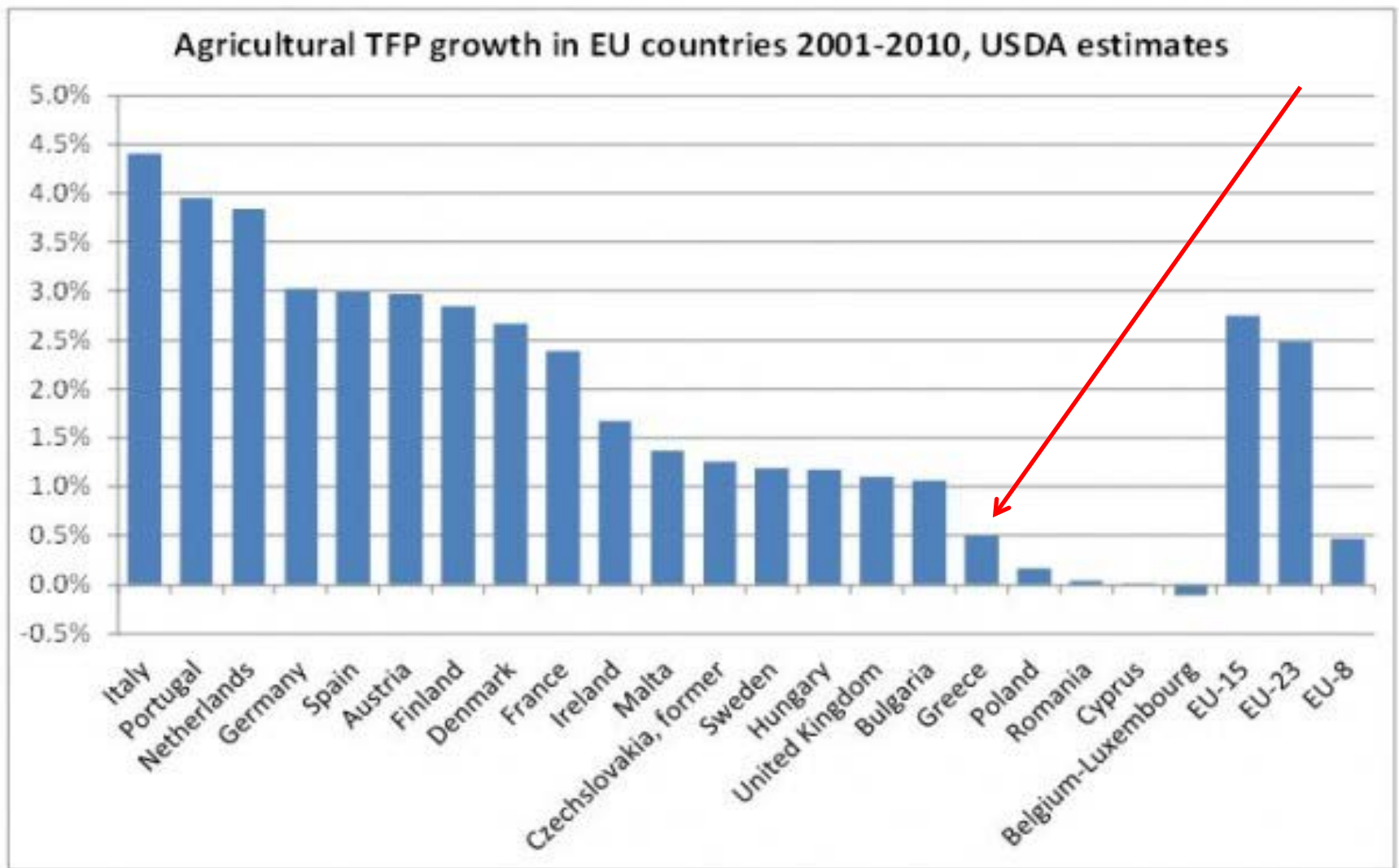
Table 1: Decomposition of agricultural TFP growth rates

	1966-2002				1966-1979			1980-1989			1990-2002		
	TE*	TECh	TNCh	TFP	TECh	TNCh	TFP	TECh	TNCh	TFP	TECh	TNCh	TFP
Albania	0.436	1.000	1.006	1.006	0.981	1.005	0.985	0.995	1.011	1.006	1.024	1.003	1.027
Algeria	0.463	0.983	1.002	0.985	0.938	1.002	0.940	1.006	1.002	1.008	1.015	1.002	1.017
Austria	1.000	1.002	1.003	1.006	1.005	1.002	1.007	1.002	1.003	1.005	1.000	1.005	1.005
Bel-Lux	1.000	1.000	1.001	1.001	1.000	1.001	1.001	1.000	1.001	1.001	1.000	1.001	1.001
Bulgaria	0.744	1.006	1.022	1.028	1.010	1.020	1.030	0.997	1.033	1.029	1.010	1.016	1.026
Cyprus	0.922	0.989	1.013	1.002	1.000	1.008	1.008	0.993	1.009	1.002	0.975	1.021	0.995
Denmark	1.000	1.000	1.014	1.014	0.985	1.016	1.000	1.021	1.014	1.035	1.001	1.013	1.014
Egypt	1.000	1.000	1.002	1.002	1.000	1.001	1.001	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.005
Finland	0.934	1.000	1.008	1.007	0.993	1.009	1.002	1.010	1.001	1.011	0.999	1.011	1.010
France	0.962	1.000	1.007	1.007	1.000	1.006	1.006	1.000	1.006	1.006	1.000	1.009	1.009
Germany	0.976	1.002	1.005	1.007	1.002	1.005	1.007	1.003	1.003	1.007	1.000	1.006	1.006
Greece	0.815	1.005	1.007	1.012	0.999	1.009	1.008	1.024	1.005	1.029	0.996	1.006	1.002
Hungary	0.941	1.004	1.007	1.011	1.013	1.008	1.021	1.000	1.008	1.008	0.998	1.004	1.002
Ireland	0.900	1.000	1.004	1.004	1.000	1.002	1.002	1.000	1.006	1.006	0.999	1.005	1.004
Israel	1.000	1.000	1.005	1.005	1.000	1.004	1.004	1.000	1.002	1.002	1.000	1.007	1.007
Italy	1.000	0.999	1.008	1.007	1.000	1.005	1.005	0.997	1.006	1.003	1.000	1.012	1.012
Jordan	0.716	0.991	1.012	1.002	0.938	1.009	0.946	1.025	1.014	1.030	1.024	1.013	1.037
Lebanon	0.950	0.999	1.008	1.007	1.000	1.012	1.012	1.000	1.010	1.010	0.996	1.002	0.998
Libya	0.272	1.001	1.017	1.017	0.978	1.007	0.985	1.014	1.024	1.039	1.015	1.022	1.037
Malta	0.967	1.000	1.001	1.001	0.996	1.000	0.996	1.005	1.001	1.007	1.000	1.002	1.002
Morocco	0.553	0.984	1.003	0.987	0.947	1.000	0.947	1.026	1.005	1.032	0.992	1.006	0.997
Nether.	1.000	1.000	1.003	1.003	1.000	1.004	1.004	1.000	1.003	1.003	1.000	1.003	1.003
Norway	0.789	0.996	1.009	1.005	1.001	1.010	1.011	1.004	1.002	1.006	0.985	1.012	0.997
Poland	1.000	1.001	1.004	1.005	1.002	1.002	1.004	1.000	1.005	1.005	1.000	1.006	1.006
Portugal	0.774	0.983	1.009	0.992	0.959	1.010	0.968	0.993	1.004	0.997	1.002	1.012	1.014
Romania	0.766	0.994	1.008	1.001	0.969	1.005	0.974	0.977	1.011	0.988	1.035	1.007	1.042
Spain	0.881	0.998	1.012	1.010	0.999	1.014	1.012	0.993	1.005	0.998	1.002	1.015	1.016
Sweden	1.000	0.996	1.007	1.004	0.998	1.005	1.002	1.002	1.005	1.006	0.990	1.013	1.003
Syria	0.604	0.999	1.008	1.006	0.978	1.009	0.987	0.978	1.008	0.986	1.038	1.006	1.044
Tunisia	0.409	0.989	1.007	0.996	0.988	1.002	0.990	0.984	1.009	0.994	0.993	1.012	1.004
Turkey	0.629	1.000	1.008	1.008	0.990	1.002	0.992	0.997	1.008	1.005	1.015	1.013	1.029
UK	1.000	0.994	1.017	1.012	0.988	1.026	1.013	1.004	1.009	1.013	0.994	1.015	1.009
Average**	0.825	0.997	1.008	1.005	0.989	1.007	0.996	1.002	1.007	1.009	1.003	1.009	1.012
EU-6	0.987	1.000	1.005	1.005	1.000	1.004	1.004	1.000	1.004	1.004	1.000	1.006	1.006
CEEC	0.777	1.001	1.009	1.010	0.995	1.008	1.003	0.994	1.013	1.007	1.013	1.007	1.021
MENA	0.683	0.994	1.008	1.002	0.978	1.005	0.983	1.002	1.008	1.010	1.006	1.010	1.015
W. Europe	0.937	0.998	1.007	1.006	0.995	1.008	1.003	1.004	1.005	1.008	0.998	1.009	1.007

* TE refers to the base period (1961-65)

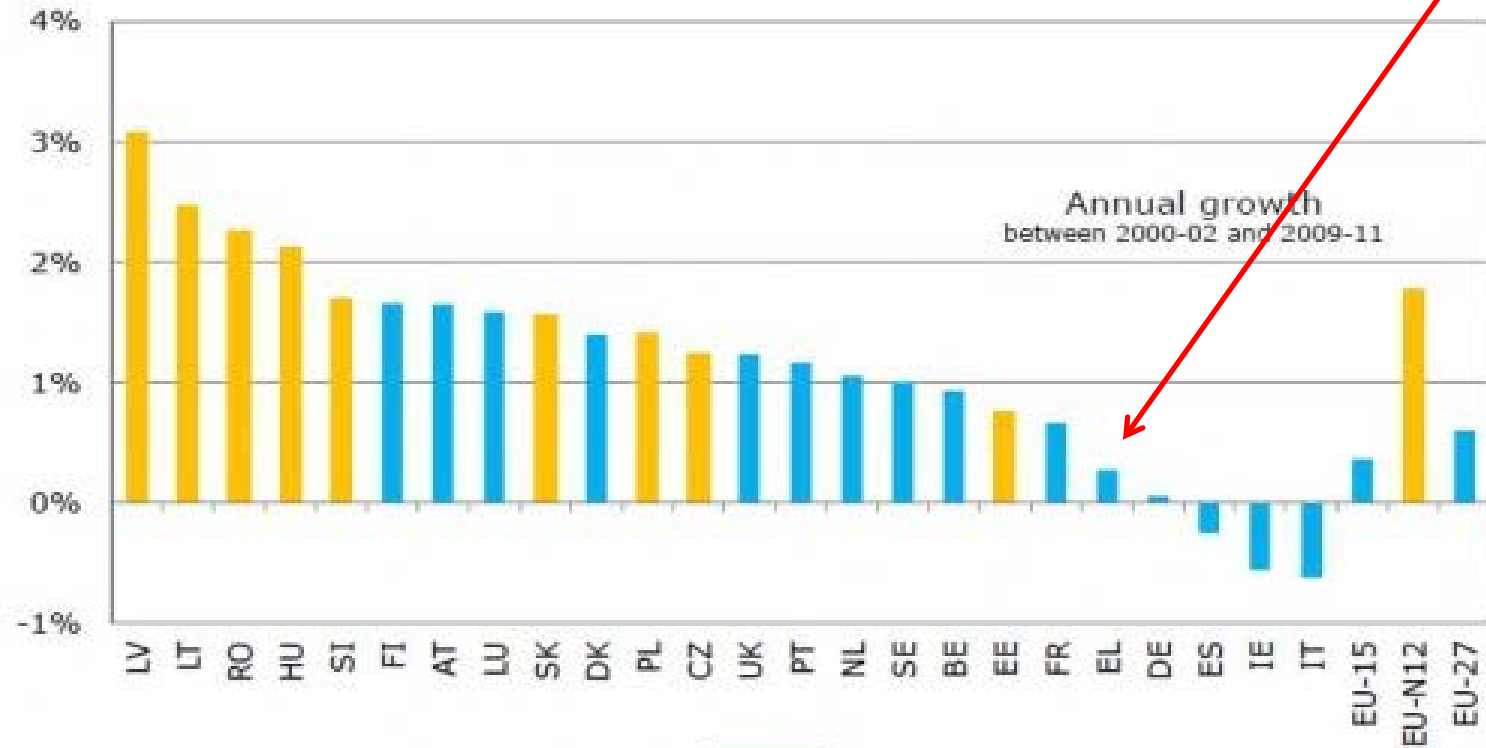
** Average TE is arithmetic mean, whereas average TECh, TNCh and TFP are geometric means

Galanopoulos, K., Surry, Y., Mattas, K. 2011. Agricultural Productivity Growth in the Euro-Med Region: Is there Evidence of Convergence? Outlook on Agriculture 40(1): 39-44.

A. Matthews. 2014. What is happening to EU agricultural productivity growth?

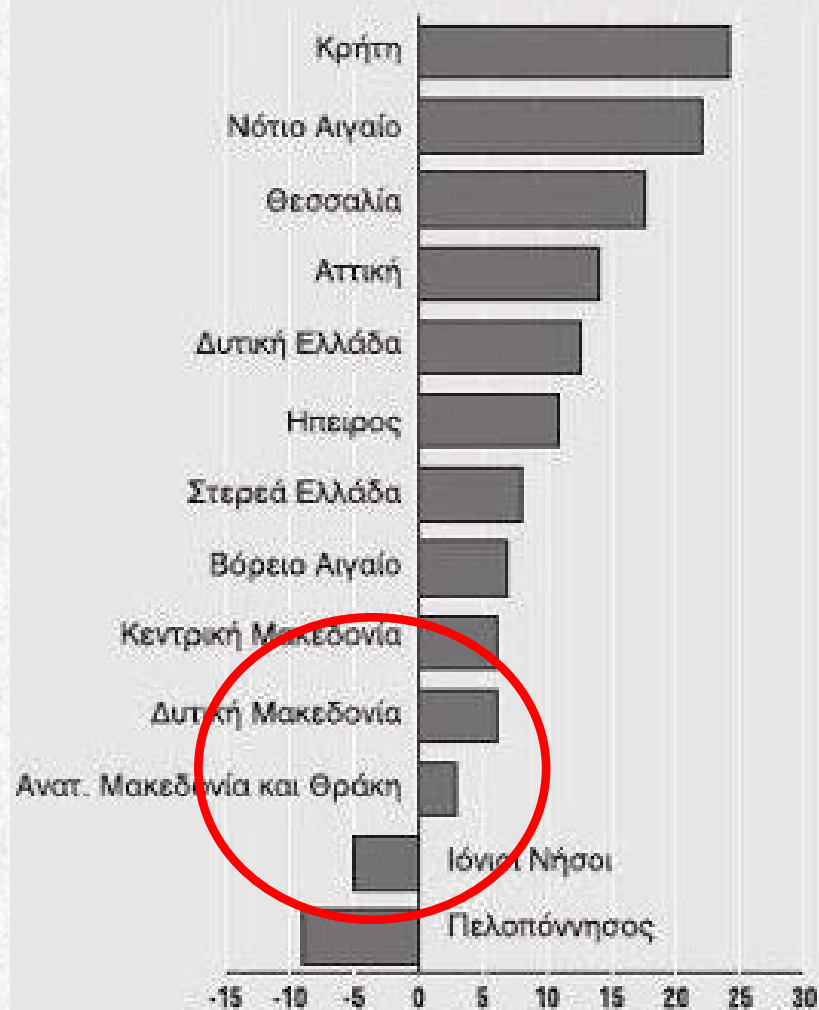
The higher TFP growth in the EU-12...

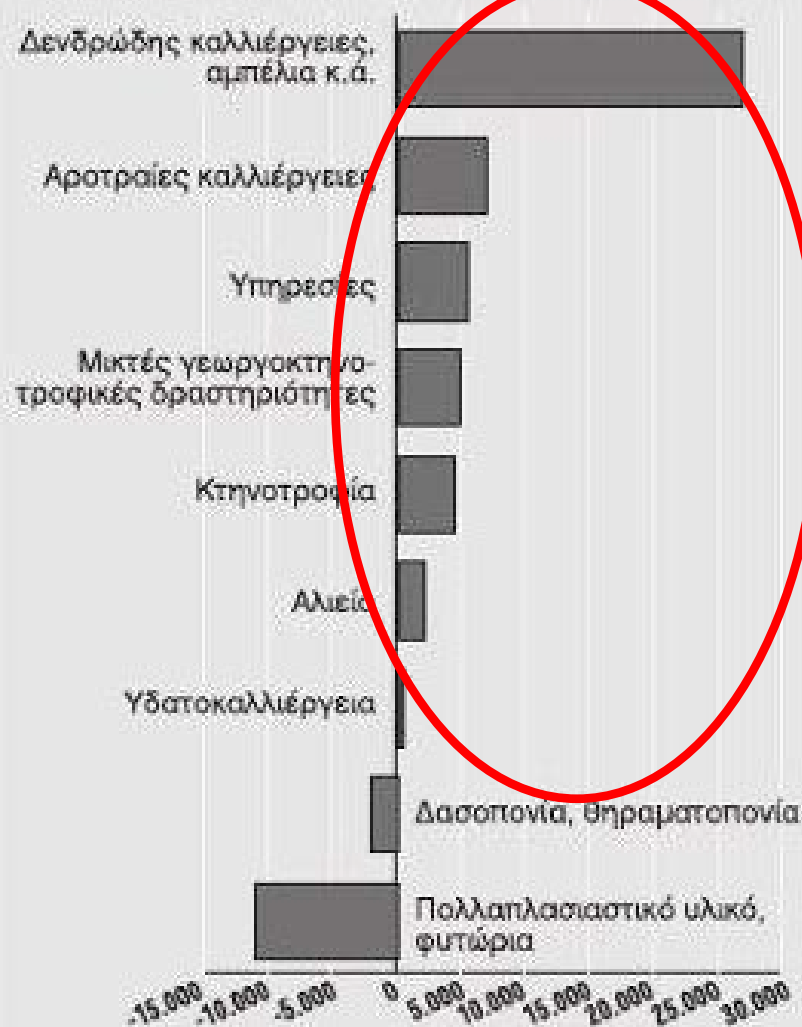
Η κρίση ως αφορμή για νέο ξεκίνημα

- Ο αγροτικός τομέας στην Περιφέρεια ΑΜΘ
- Γιατί ο αγροτικός τομέας πρέπει να αποτελεί τη βάση 'επανεκκίνησης';

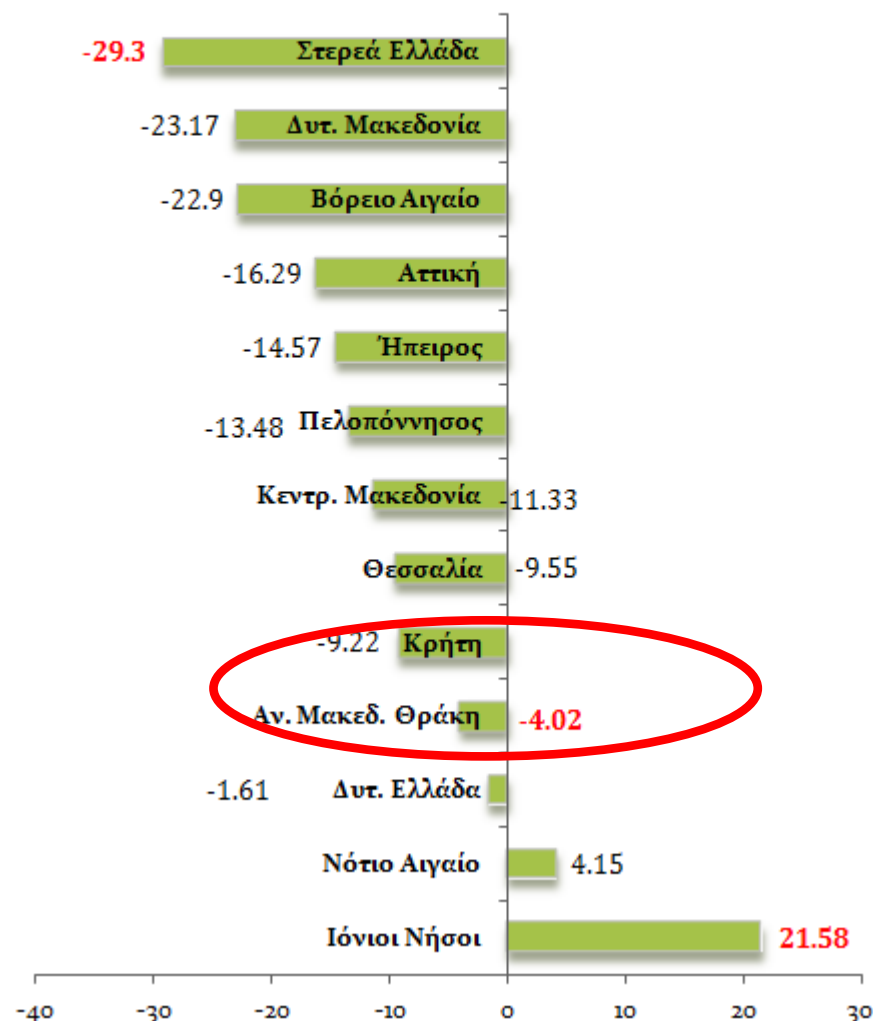
Ποσοστιαία μεταβολή απασχόλησης πρωτογενούς τομέα ανά περιφέρεια 2010/2008

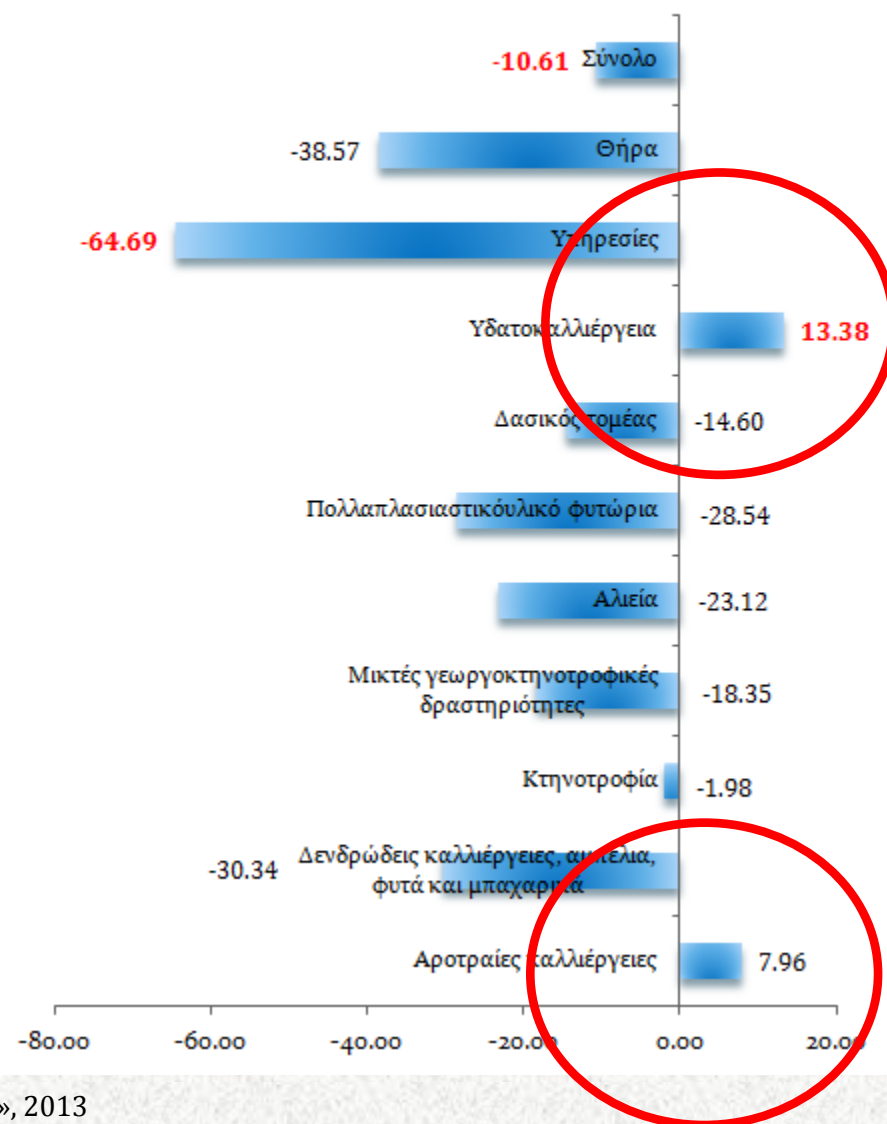
Μεταβολή θέσεων απασχόλησης κατά κλάδο στον πρωτογενή τομέα 2010/2008

Ποσοστιαία μεταβολή απασχόλησης πρωτογενούς τομέα ανά Περιφέρεια 2012/2010

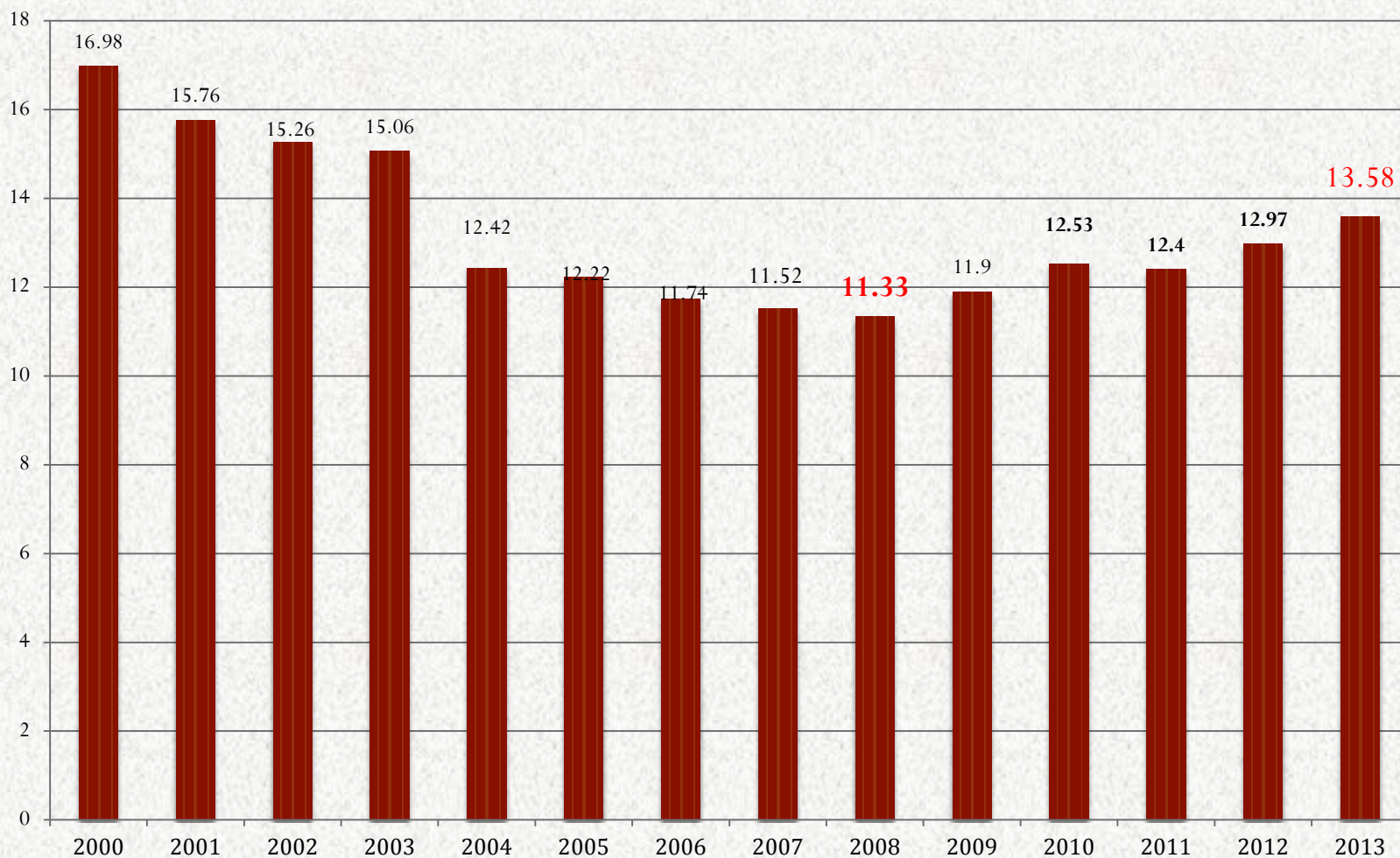

Μεταβολή Απασχόλησης στον Πρωτογενή Τομέα 2010/2012

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, «Έρευνα Εργατικού Δυναμικού», 2013
Υπολογισμοί Έρευνας

Ποσοστό (%) απασχόλησης στον αγροτικό τομέα

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, «Έρευνα Εργατικού Δυναμικού», 2013

Τα στοιχεία για το 2013 (Ιανουάριος) είναι προσωρινά.

Αποτίμηση της σημασίας του αγροτικού τομέα στην ΑΜΘ

Νέα οικονομικά εργαλεία μας επιτρέπουν να αξιολογήσουμε διαφορετικά την αναπτυξιακή συμβολή του πρωτογενούς τομέα στο συνολικό οικονομικό αποτέλεσμα, λαμβάνοντας υπόψη το βαθμό διασύνδεσής του με τους άλλους τομείς:

Η επίδραση του αγροτικού τομέα στην τοπική οικονομία: Οι πολλαπλασιαστές

- **Οι Πολλαπλασιαστές Απασχόλησης** δείχνουν κατά πόσο θα μεταβληθεί άμεσα ή έμμεσα η απασχόληση όλων των κλάδων της τοπικής οικονομίας από μια μεταβολή στην τελική ζήτηση του υπό εξέταση κλάδου
- **Οι Πολλαπλασιαστές Προϊόντος** δείχνουν κατά πόσο θα μεταβληθεί άμεσα ή έμμεσα το ακαθάριστο παραγόμενο προϊόν όλων των κλάδων της τοπικής οικονομίας από μια μεταβολή στην τελική ζήτηση του υπό εξέταση κλάδου
- **Οι Πολλαπλασιαστές Εισοδήματος** δείχνουν κατά πόσο θα μεταβληθεί άμεσα ή έμμεσα το εισόδημα των νοικοκυριών της τοπικής οικονομίας από μια μεταβολή στην τελική ζήτηση του υπό εξέταση κλάδου

ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΚΛΑΔΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (1)

Ελαστικότητες Απασχόλησης E-E (ΕΕ)

Κλάδοι	ΕΕ
Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός	0.091 (1)
Δημόσια διοίκηση & άμυνα	0.087 (2)
Ορυχεία	0.078 (3)
Ακίνητη περιουσία	0.070 (4)
Προϊόντα πετρελαίου	0.069 (5)
Αγελάδες	0.011 (41)

*οι αριθμοί στις παρενθέσεις παρουσιάζουν την κατάταξη κάθε κλάδου.

- Αύξηση στην τελική ζήτηση του κλάδου «**Τρόφιμα, Ποτά, Καπνός**» κατά 1% θα προκαλέσει άμεση και έμμεση αύξηση στην συνολική απασχόληση της οικονομίας της ΑΜΘ κατά **0.091%**.
- Από την γεωργία ο κλάδος «**Αγελάδες**» έχει τη **μεγαλύτερη δυναμική να προκαλέσει αύξηση της τοπικής απασχόλησης**, λόγω κάποια μεταβολής στην τελική του ζήτηση.

ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΚΛΑΔΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (2)

Πολλαπλασιαστές Προϊόντος (ΟΜ)

Κλάδοι	ΟΜ	Κατάταξη
Σιτάρι	1.070	50
Καλαμπόκι	1.043	53
Βαμβάκι	1.115	43
Αγελάδες	1.082	48
Αιγοπρόβατα	1.426	20
Λοιπή Γεωργία	1.119	42

Οι Πολλαπλασιαστές προϊόντος δείχνουν κατά πόσο θα μεταβληθεί (άμεσα και έμμεσα) το ακαθάριστο παραγόμενο προϊόν όλων των κλάδων της τοπικής οικονομίας από μια μεταβολή στην τελική ζήτηση του υπό εξέταση κλάδου κατά 1 εκ. ευρώ.

ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΚΛΑΔΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (3)

Πολλαπλασιαστές Εισοδήματος (Simple iM or DIIE)

Κλάδοι	IM	Κατάταξη
Σιτάρι	0.099	43
Καλαμπόκι	0.096	44
Βαμβάκι	0.104	39
Αγελάδες	0.100	42
Αιγοπρόβατα	0.142	31
Λοιπή Γεωργία	0.103	40

Οι πολλαπλασιαστές εισοδήματος (Simple IM or DIIE) δείχνουν κατά ποσο θα μεταβληθεί (άμεσα και έμμεσα) το εισόδημα των νοικοκυριών όλων των κλάδων της τοπικής οικονομίας από μια μεταβολή στην τελική ζήτηση του υπό εξέταση κλάδου κατά 1 εκ. ευρώ.

Η δυναμική των κλάδων του
πρωτογενούς τομέα: Επιπτώσεις στην
τοπική οικονομία από τη
μεταρρύθμιση της ΚΑΠ

ΣΕΝΑΡΙΑ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΠ

- **Σενάριο Βάσης:** τωρινό καθεστώς ενισχύσεων
- **1^ο σενάριο:** μείωση άμεσων ενισχύσεων κατά 10% για όλους τους κλάδους και τα προϊόντα.
- **2^ο σενάριο:** Πυλώνας II: ενδεχόμενη ενίσχυση χρηματοδότησης κατά 10%.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: ΣΕΝΑΡΙΟ ΒΑΣΗΣ

(η συμβολή του πρωτογενούς τομέα στην τοπική οικονομία)

Συνολικές επιπτώσεις στην ΑΜΘ από εισροές της ΚΑΠ 2007-13 (σενάριο βάσης)

	<u>Προϊόν</u>			<u>Απασχόληση</u>			<u>Εισόδημα</u>		
	εκ. €	(%)*	(%)**	άτομα	(%)*	(%)**	εκ. €	(%)*	(%)**
Συνολικές	300.442		1.54%	12,327		5.20%	28.419		0.84%
Επιπτώσεις									
Άμεσες	258.256	86%		11,586	94%		23.480	83%	
Επιπτώσεις									
Έμμεσες	42.186	14%		741	6%		4.940	17%	
Επιπτώσεις									

* Οι άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις σαν ποσοστό των συνολικών,

** Τα ποσοστά παρουσιάζονται σε σχέση με το συνολικό προϊόν, απασχόληση και εισόδημα της οικονομίας της Περιφέρειας ΑΜΘ

- **Ακαθάριστο προϊόν: αύξηση** κατά €300.4 εκ. – μεταβολή **1.54%**.
- **86%** (€258.2 εκ.) προέρχεται από τους κλάδους της γεωργίας (**άμεσες επιπτώσεις**)
- **14%** (€42.1 εκ.) από άλλους κλάδους της τοπικής οικονομίας (**έμμεσες επιπτώσεις**).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟ 1

Συνολικές επιπτώσεις στην ΑΜΘ με την νέα ΚΑΠ (σενάριο 1, ενιαία μείωση επιδοτήσεων κατά 10%)

	<u>Προϊόν</u>			<u>Απασχόληση</u>			<u>Εισόδημα</u>		
	εκ. €	(%)*	(%)**	άτομα	(%)*	(%)**	εκ. €	(%)*	(%)**
Συνολικές Επιπτώσεις	30.044		0.15%	1,233		0.52%	2.842		0.08%
Άμεσες Επιπτώσεις	25.826	86%		1,159	94%		2.348	83%	
Έμμεσες Επιπτώσεις	4.219	14%		74	6%		0.494	17%	

* Οι άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις σαν ποσοστό των συνολικών,

** Τα ποσοστά παρουσιάζονται σε σχέση με το συνολικό προϊόν, απασχόληση και εισόδημα της οικονομίας της Περιφέρειας ΑΜΘ

- Μείωση άνω των €30 εκ. για το ακαθάριστο παραγόμενο προϊόν,
- Θέσεις εργασίας: λιγότερες κατά **0.52%**,
- Μείωση συνολικού εισοδήματος κατά **0.08%**.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟ 2

Συνολικές επιπτώσεις στην ΑΜΘ από τα αναπτυξιακά προγράμματα της ΚΑΠ (Πυλώνας II)

	Χρηματοδότηση (σε εκ. €)	<u>Απασχόληση</u>		<u>Συνολική μεταβολή σε:</u> <u>Προϊόν</u>		<u>Εισόδημα</u>	
		άτομα	(%)*	εκ. €	(%)	εκ. €	(%)
<u>Περίοδος 2007-13</u>	174.338	3,096	1.31%	226.316	1.16%	27.286	0.81%
<u>Σενάριο 4 (2014-20)</u>	191.772	3,406	1.44%	248.947	1.28%	30.015	0.89%

* Τα ποσοστά αντιπροσωπεύουν την αλλαγή στη συνολική περιφερειακή Απασχόληση, Έκροές και Οικογενειακό Εισόδημα.

- **Εισροή €191.7 εκ.** για αναπτυξιακά προγράμματα
- Άμεση και έμμεση **αύξηση στην τοπική απασχόληση** κατά **1.44%**, δηλαδή 3406 νέες θέσεις.
- **Αύξηση** συνολικού **ακαθάριστου προϊόντος** κατά **1.28%**
- **Αύξηση εισοδήματος** νοικοκυριών εκτιμάται κατά **0.89%**

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Ο αγροτικός τομέας συμβάλει άμεσα στην αύξηση του περιφερειακού ΑΕΠ κατά 300 εκατ. €, μόνο από την εισροή κονδυλίων, ενώ το 14% αυτού διαχέεται σε τομείς πέραν του πρωτογενούς.
- Αντίστοιχα, μεγάλες είναι οι έμμεσες επιπτώσεις στην αύξηση του εισοδήματος των νοικοκυριών (17%), ενώ σημαντικές είναι ακόμη και οι έμμεσες επιπτώσεις στην απασχόληση: περίπου 6% αυξάνονται οι θέσεις εργασίας σε τομείς πέραν του πρωτογενούς, λόγω της αύξησης του γεωργικού προϊόντος

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- υψηλούς πολλαπλασιαστές απασχόλησης εμφανίζουν κατά σειρά αιγοπροβατοτροφία, λοιπή γεωργία, αγελαδοτροφία, βαμβάκι, σιτάρι, καλαμπόκι,
- υψηλούς πολλαπλασιαστές προϊόντος οι αιγοπροβατοτροφία, λοιπή γεωργία, βαμβάκι, αγελαδοτροφία και
- υψηλούς πολλαπλασιαστές εισοδήματος οι αιγοπροβατοτροφία, βαμβάκι, σιτάρι

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Η ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας πρέπει να βασιστεί στην ορθολογική ανάπτυξη της γεωργίας και της κτηνοτροφίας,
 - λόγω συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων,
 - αλλά και της διασύνδεσης του τομέα με άλλους τομείς της οικονομίας

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

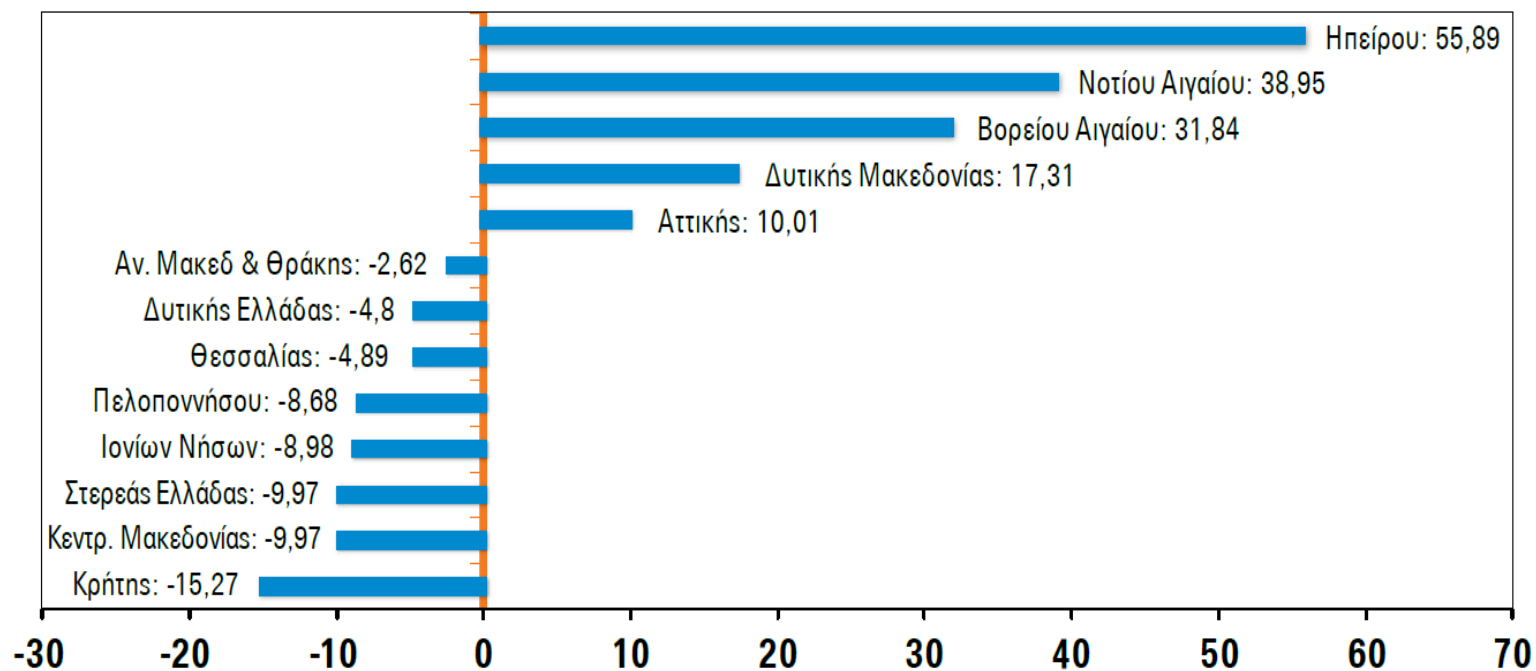
- Η ύπαρξη της γεωργίας ανάμεσα στους κλάδους με τις μεγαλύτερες ελαστικότητες & πολλαπλασιαστές προϊόντος, εισοδήματος και απασχόλησης, καθιστά τον κλάδο ρυθμιστικό για την περιφερειακή οικονομική βιωσιμότητα της ΑΜΘ. Προφανώς δικαιολογεί και την αναγκαιότητα στήριξής του.
- Αν συνδυαστεί δε με τα αποτελέσματα του κλάδου 'Τρόφιμα-Ποτά' (σχηματισμός αγροδιατροφικής αλυσίδας) φαίνεται ότι οι έμμεσες επιδράσεις είναι εξαιρετικά μεγάλες.

- Μείωση επιδοτήσεων στο σύνολο του πρωτογενούς τομέα (σενάριο 1) θα επιφέρει **σημαντική μείωση**
 - στο ΑΕΠ,
 - την απασχόληση και
 - τα εισοδήματα,
- Μείωση ενισχύσεων στη ζωϊκή παραγωγή θα έχει μεγαλύτερες αρνητικές επιπτώσεις για το σύνολο της περιφερειακής οικονομίας.
 - **Ανάγκη μέτρων στήριξης της κτηνοτροφίας**

Ενίσχυση Πυλώνα II (Αγροτική Ανάπτυξη):

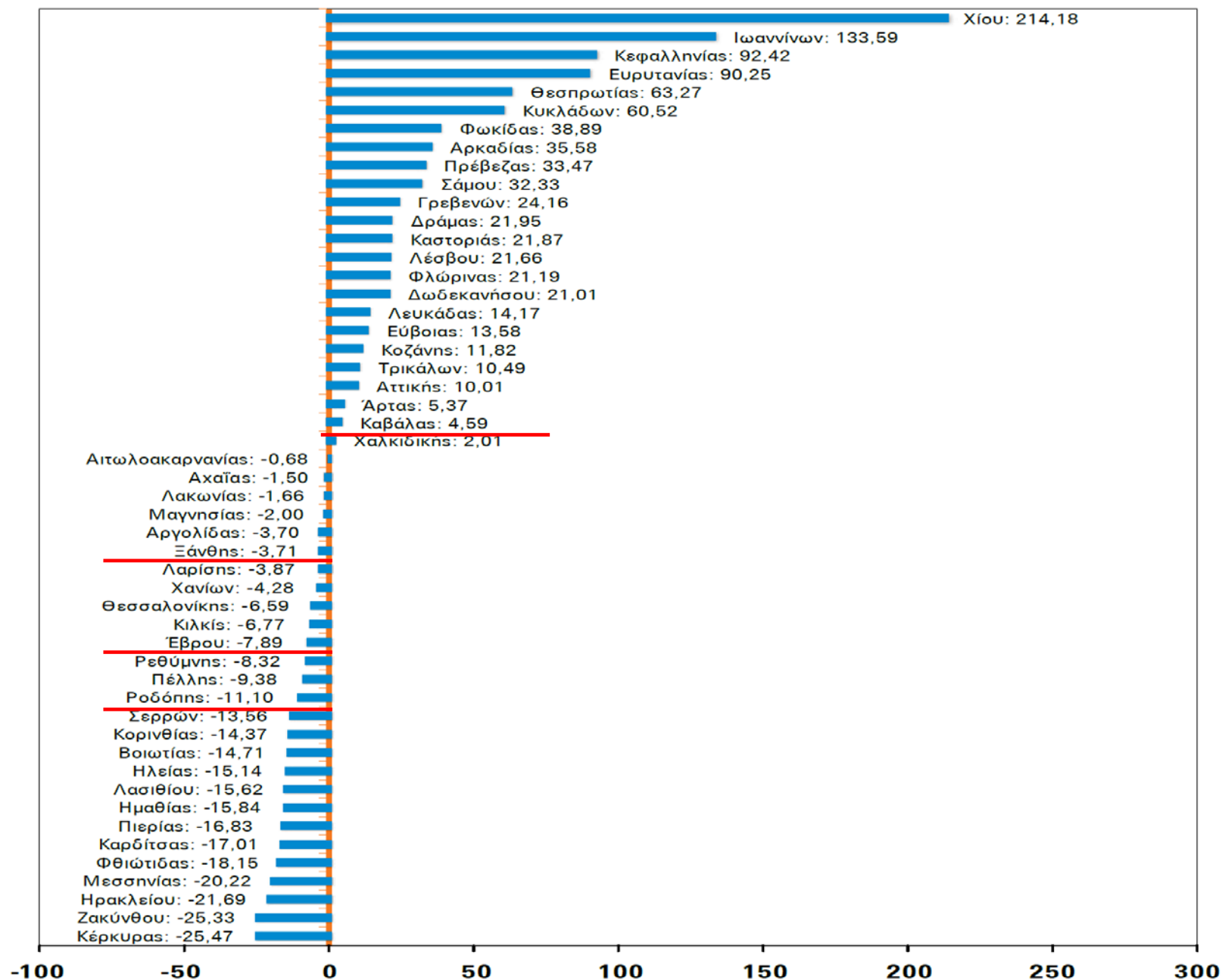
- Συμβάλλει στην αύξηση
 - συνολικής απασχόλησης κατά **1.31%**,
 - ακαθάριστου προϊόντος κατά **1.16%** (περίπου 226 εκ €)
 - περιφερειακού εισοδήματος νοικοκυριών κατά **0.81%**.
- Η μελλοντική ανάπτυξη της Περιφέρειας καθώς και τα κρίσιμα μακροοικονομικά μεγέθη (προϊόν, απασχόληση, εισοδήματα) εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την ύπαρξη και την ορθολογική αξιοποίηση των κονδυλίων αγροτικής ανάπτυξης, δεδομένου μάλιστα ότι ο Πυλώνας II δεν αναμένεται να υποστεί τις ριζικές περικοπές του Πυλώνα I.

Σενάριο 1: Διάγραμμα ποσοστιαίας μεταβολής ενισχύσεων ανά Περιφέρεια

ΠΑΣΕΓΕΣ. Η ΚΑΠ μετά το 2014.

Σενάριο 1: Διάγραμμα ποσοστιαίας μεταβολής ενισχύσεων ανά Νομό

Η επίδραση του πρωτογενή τομέα στην τοπική οικονομία: Άλλα παραδείγματα

Πολλαπλασιαστές **προϊόντος**:

Μεταβολή στο ΑΕΠ της τοπικής οικονομίας

Βιομηχανία τροφίμων & ποτών 2,45

Γεωργία 1,79

Ξενοδοχεία & Εστιατόρια 1,61

Δημόσια Διοίκηση 1,62

Χονδρικό & Λιανικό Εμπόριο 1,29

Κατασκευή επίπλων 1,29

Η επίδραση του πρωτογενή τομέα στην τοπική οικονομία: Άλλα παραδείγματα

Πολλαπλασιαστές απασχόλησης:

Μεταβολή στη συνολική απασχόληση της τοπικής οικονομίας

Βιομηχανία τροφίμων & ποτών 4,94

Γεωργία 1,78

Ξενοδοχεία & Εστιατόρια 1,88

Δημόσια Διοίκηση 1,03

Χονδρικό & Λιανικό Εμπόριο 2,05

Κατασκευή επίπλων 2,02

Η επίδραση του πρωτογενή τομέα στην τοπική οικονομία: Άλλα παραδείγματα

Πολλαπλασιαστές **εισοδήματος**:

Μεταβολή στο εισόδημα των νοικοκυριών της τοπικής οικονομίας

Βιομηχανία τροφίμων & ποτών 2,94

Γεωργία 3,33

Ξενοδοχεία & Εστιατόρια 1,61

Δημόσια Διοίκηση 1,15

Χονδρικό & Λιανικό Εμπόριο 1,84

Κατασκευή επίπλων 1,30

Η επίδραση του πρωτογενή τομέα στην τοπική οικονομία: Άλλα παραδείγματα

ΑΜΕΣΟΙ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΕΣ

Κατασκευές	7,929
Τρόφιμα-Ποτά	7,213
Λιανικό Εμπόριο	7,001
Βασικά Μέταλλα	5,966
Υφάσματα	5,604

ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Γεωργία	2,1
Λιανικό Εμπόριο	1,96
Κατασκευές	1,82
Ορυχεία	1,24
Δ. Διοίκηση & Άμυνα	1,1

Μ. Τσακίρη. Η επίδραση της αναμόρφωσης της ΚΑΠ στην περιφερειακή οικονομία. 2008. (ΑΜΘ)

Σκέψεις για το μέλλον

- Η στήριξη της αγροτικής παραγωγής είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη της χώρας και ειδικά της ΑΜΘ.
- Τι (αγροτική) ανάπτυξη θέλουμε;
 - Παραγωγή ποιοτικών προϊόντων
 - Στροφή στην παραγωγή προϊόντων με υψηλή ζήτηση (π.χ. μελέτη του ΚΕΠΕ)

Μελέτη του ΚΕΠΕ

29 κλάδοι που θα μπορούσαν να γίνουν τα ισχυρά χαρτιά για τις ελληνικές εξαγωγές: **Τομείς που σχετίζονται με την πρωτογενή παραγωγή, τα τρόφιμα**, τα γουναρικά, τα ορυκτά, τη διύλιση πετρελαίου, τη βιομηχανία μετάλλων, τα χημικά προϊόντα και την κλωστοϋφαντουργία και ένδυση έχουν τον πρώτο λόγο.

- Στα μεταποιημένα και μη αγροτικά προϊόντα και τρόφιμα:
- **στο βαμβάκι**, το οποίο εξάγεται στο μεγαλύτερο μέρος του μη επεξεργασμένο και σε μικρότερη κλίμακα στη μορφή νήματος,
- **στον κλάδο των παρασκευασμάτων διατροφής από λαχανικά και φρούτα**, όπου πρωταγωνιστούν οι κονσέρβες φρούτων (ιδιαίτερα ροδάκινου) και λαχανικών, οι ελιές και δευτερευόντως οι μαρμελάδες,
- **στον κλάδο των αλιευμάτων**, και ειδικότερα των αλιευμάτων ιχθυοκαλλιέργειας,
- **στον κλάδο των φρούτων**, με πρώτα σε εξαγωγές τα εσπεριδοειδή, τα σταφύλια/σταφίδες, τα ροδάκινα, τα ακτινίδια και τα καρπούζια,
- **στον καπνό** όπου οι εξαγωγές ανεπεξέργαστου καπνού υπερβαίνουν ελαφρά τις εξαγωγές τσιγάρων/λοιπών καπνικών προϊόντων,
- **στα έλαια και λίπη** και ιδιαίτερα στο ελαιόλαδο, όπου μεγάλες ποσότητες εξακολουθούν να εξάγονται χωρίς ιδιαίτερη προστιθέμενη αξία,
- **στη ζάχαρη** και τα ζαχαρώδη προϊόντα,
- **στα γαλακτοκομικά** και ειδικότερα στα τυριά, και το γιαούρτι, και
- **στα λαχανικά** διαφόρων ειδών και στα κηπευτικά.

Σκέψεις για το μέλλον

- Η στήριξη της αγροτικής παραγωγής είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη της χώρας και ειδικά της ΑΜΘ.
- Τι (αγροτική) ανάπτυξη θέλουμε;
 - Παραγωγή ποιοτικών προϊόντων
 - Στροφή στην παραγωγή προϊόντων με υψηλή ζήτηση (π.χ. μελέτη του ΚΕΠΕ)
 - Σύνδεση πρωτογενή με δευτερογενή και τριτογενή τομέα
 - Ενθάρρυνση συμβολαιακής γεωργίας
 - Σύγχρονο μάνατζμεντ - ενθάρρυνση της ίδρυσης και λειτουργίας πολυμετοχικών εταιρειών γεωργικής παραγωγής και εμπορίας
 - ...

Πρόταση για τη δημιουργία μιας πρότυπης μονάδας 'γεωργικών εφαρμογών' (EXTENSION SERVICES) το οποίο θα συντονίζεται από το Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης στα πρότυπα γεωπονικών πανεπιστημίων των ΗΠΑ.

- Μονάδα Μεταφοράς Τεχνογνωσίας

- *Δημιουργία μόνιμου μηχανισμού διάχυσης της εφαρμοσμένης έρευνας και της καινοτομίας σε επίπεδο Περιφέρειας.*

- Πληροφοριακό σύστημα για την άντληση και αξιοποίηση της πληροφορίας από και προς τους αγρότες

*Ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας*
